

Indledende bemærkninger

Efterskrift til de filosofiske smuler er et af forfatteren og filosofen Søren Kierkegaards (1813-1855) centrale religiøs-filosofiske værker. Det udkom første gang den 28. februar 1846 med titlen *Afsluttende uvidenskabelig Efterskrift til de filosofiske Smuler* og havde Søren Kierkegaard-dæknavnet, pseudonymet Johannes Climacus som forfatter.

I det omfangsrige Efterskrift, der er næsten syv gange større end Smulerne, gør Kierkegaard op med den tyske filosof Georg Wilhelm Friedrich Hegels (1770-1831) systemtænkning, idet han hævder at der ikke kan gives noget system for tilværelsen, fordi menneskets eksistens hele tiden er undervejs og dermed i bevægelse.

Med menneskets eksistensen som det centrale begreb skelner Kierkegaard i bogen mellem to former for religiøsitet; henholdsvis A og B. Med hensyn til religiøsitet A, som Kierkegaard sammenfatter i vendingen 'subjektiviteten er sandheden', klargøres det at individet ikke vilkårligt kan vælge sin egen sandhed, men at sandheden skal tilegnes. Med hensyn til religiøsitet B, som Kierkegaard sammenfatter i vendingen 'subjektiviteten er usandheden', klargøres det, at individet ikke af sig selv kan finde sandheden, men skal have den meddelt.

Efterskrift til de filosofiske smuler er et mangfoldigt værk: Udover ovennævnte skelnen mellem sandhed og usandhed i forhold til individet og det religiøse, finder man en analyse af muligheden for en evig salighed – og det modsatte, samt en analyse af f.eks. forskellen mellem ironi og humor.

I bogen fortæller Kierkegaard tillige hvordan han under et besøg i Frederiksberg Have ved København - mens han røg et par cigarer – besluttede, at han ville være forfatter. Og han vedkender sig yderligere at han er forfatter til de pseudonyme skrifter, som f.eks. hovedværket *Enten-Eller* (1843) og *Stadier på livets vej* (1845).

I denne udgave af værket er Søren Kierkegaards originale tekst gjort mere tilgængelig for en nutidig læser, sprogligt og redaktionelt.

Hans originale tekst er gennemredigeret og nænsomt og tekstnært ændret til nudansk. Længden på de enkelte sætninger er bibeholdt. Ordstillingen i teksten er, på nær enkelte steder, bibeholdt, og der er af og til en øget kommentering. Der er enkelte steder ændret, tilføjet og fjernet småord for at tydeliggøre teksten.

Søren Kierkegaards brug af fremmedord, og det der for et nutidigt blik fremstår som ældre danske ord er bibeholdt, men forklaret umiddelbart efter, ligesom udenlandsk tekst er bibeholdt, men gengivet i oversættelse umiddelbart efter.

Teksten er brudt op i et øget antal afsnit. Der er ikke bortredigeret tekst og teksten er ikke omstruktureret.

Det er mit håb at denne nænsomme gennemarbejdede ændring af Kierkegaards originale tekst til nudansk, vil gøre det lettere for en nutidlig læser at blive draget ind i Søren Kierkegaards litterær-filosofiske univers.

Jens Staubrand

Forord

Sjældent er måske et litterært foretagende således blevet efter ønske begunstiget af skæbnen som mine Filosofiske Smuler.

Tvivlsom og påholdende med hensyn til enhver egen mening og selvkritik, tør jeg utvivlsomt sige et med sandhed om den lille pjeces skæbne: Den har ingen sensation vakt, slet ingen.

Uforstyrret er den – ifølge mottoet ('bedre godt hængt end slet gift') – hængt, ja den godt hængte forfatter blev hængende; ingen, end ikke den som for spørgs skyld i legen har spurgt ham for hvem han da egentlig hang.

Men således var det ønskeligt: Bedre godt hængt – end ved et ulykkeligt giftermål bragt i systematisk svogerskab med alverden.

I tillid til pjecens beskaffenhed håbede jeg det ville ske, men i betragtning af tidens bevægede gæring, i betragtning af profetiens og visionens og spekulationens uafledelige varslen frygtede jeg, ved en fejltagelse at se mit ønske forstyrret.

Om man end er en nok så ubetydelig rejsende, er det altid misligt at ankomme til en by på en tid, hvor alle i den mest spændte men dog forskelligste forventning, nogle med opplantede kanoner og tændte lunter, med fyrværkerier og transparenter i beredskab; nogle med rådhuset festligt smykket, deputationen bestøvlet, talerne færdige; nogle med den systematiske trangs pen dyppet og *dictata*-bogen, dvs. 'notes-bogen', opslået imødeser den forjættedes ankomst *incognito*: En fejltagelse er altid mulig.

Litterære fejltagelser af den beskaffenhed hører til dagens orden.

Priset være derfor skæbnen, at det ikke skete.

Uden al ophævelse, uden blods, uden blæks, udgydelse er pjecen forblevet upåagtet, ikke anmeldt, ikke nævnt noget sted; ingen litterær klemten den betræffende har forøget gæringen; intet videnskabeligt anskrig har vildledt forventningens skare;

Den engelske dramatiker William Shakespeare (1564-1616). Udtrykket 'bedre godt hængt end slet gift', har Kierkegaard hentet fra komedien: Helligtrekongersaften (1601), 1. akt, femte scene.

Kierkegaard havde Shakespeares samlede værker i sit bibliotek.

